

ועדת החקירה 17.12.73

ישיבה כ"ג - בנוקר

הישיבה נפתחה בשעה 9.50עדותו של מר מיכאל ארנוןהיפ"ר אגרנט: מה שמך המלא?ס. ארנון: מיכאל ארנון.היפ"ר אגרנט: אתה מצמצמאמצמאמצמאמצמא מצהיר בהן צדק להגיש?

את האמת.

ארנון: מצהיר.היפ"ר אגרנט: אני לא צריך לומר לך שהדיעון הזה סודי בהחלט.ארנון: ברור.היפ"ר אגרנט: אתה מכהן כמזכיר הממשלה ממתי?ארנון: מספטמבר 1968.היפ"ר אגרנט: אתה הבאת חומר מסויים בשביל הוועדה, אולי תוכל

להגיש את המסמכים וחציון מה כל אחד.

ארנון: אני הבאתי אתי חומר, איני יודע אם הכוונה הייתה שאני

אשאר כאן העתקים של הסטנוגרמות האלה? אם זו הכוונה,

כי אז אין לנו העתקים מיותרים של הסטנוגרמות משיבוט הממשלה. אני יכול לצלם

אותם ולדאוג לכך שבמשך היום זה יגיע הנה. אני מבקש הדרכה בדיעבד לאיזה

סטנוגרמות הכוונה. אמנם מר ברטוב אמר לי כלליה מה החומר שבו הוועדה הנכבדה

מעוניינת, אבל האם אפשר לקבל פירוט מדוייק ואם ברצון אספק את החומר המדוייק.

ועדת החקירה 17.12.73

ישיבה כ"ג - בבוקר

מ. ארנון:

אני שואל בעיקר לגבי סוגיה אחת, לגבי הסטנוגרמות של דיונים שנחקיימו בממשלה מאז יום הכיפורים 1973 ועד לאיזה ארוך שהועדה תקבע. פה זה ברור לגמרי. את זה אוכל לספק. אחר כך נאמר לי שהכוונה, שתהיו מעוניינים בסטנוגרמות של אותם הדיונים הבטחוניים שנחקיימו בממשלה בחדשים מרס 1973 ועד למלחמת יום הכיפורים. פה יש דיונים בטחוניים מסוגים שונים. אני אולי אעבור עליהם, אם זה רצוי, ואז אם האמרו לי בדין לאיזה דיון הכוונה, אדע להמציא לכם את החומר הדרוש.

אחר כך נתבקשתי להכין חומר על ישיבות ועדת השרים לעניני בטחון, כאשר עוד ^{היא} בעלמא בהרכב מצומצם להבדיל מהשתתפות כל חברי הממשלה. זה עבר גלגולים שונים, ושוכ, אם הדבר רצוי במיוחד אסביר איך הענין התפתח, ואחר-כך על פי זה, אם אקבל הדרכה איזה חומר מאיזו ישיבה בדין דרוש, נמציא את החומר מיד או נצלם אותו מיד ונשלח. על כל פנים אני ברצון אבוא עוד פעם כדי לחתום על הדברים, אם יהיה צורך.

לא זו הבעיה.

לנדוי:

אתה תצייני כל מסמך ומסמך לחוד ואחר כך תגיש אותם ביחד לשם צילום כאן, הם יוכנסו לחיק אחד וזה

הי"ר אגרנט:

יהיה מוצג.

כסדר.

ארנון:

אני מכקש שנקבל סטנוגרמות מהישיבות שכוועיים לפני יום הכיפורים במלואן.

נבנאל:

ישיבה כ"ג - בנוקר

מ. ארנון:

ממתי להתחיל?

התחיל קודם ב-3 במרס 1973 ואחר-כך נראה.

הי"ר אגרנט:

אתה אמרת שיש עניני בטחון מסוגים שונים.

לנדוי:

מי אומר מה הנושאים ומי יתכנן אם זה רלוונטי לנושא

ארנון:

הזה או לא.

נחבשתי להתחיל במרס 1973. במרס לא הייתה שום דבר, דבר,

היה כל דינור בטחוני מיוחד בממשלה. על כל פנים לא היה שום דבר שמפיע

במפר.

באפריל 1973 היו היבדים המאיים; ב-10 באפריל הופיע הרמטכ"ל

כדי לדווח.

בפני הממשלה?

הי"ר אגרנט:

כן. אני מבקש סליחה, קודם ב-9 באפריל - זו הייתה הישיבה

ארנון:

הראשונה מאז מרס' שבה עסקו בנושאי בטחון. ב-9 באפריל

הופיע הרמטכ"ל בפני הממשלה עם הצעה לערוך פעולה נגד המחבלים בלבנון בחגובה

על הגברת הפעולות או נסיונות לפעולות חבלה בעיקר בחוף-לארץ. אם זה נחוץ,

כמוכן אדאג שתקבלו את זה.

מי הופיע בפני הממשלה?

הי"ר אגרנט:

הרמטכ"ל.

ארנון:

המדובר על הפעולה כביירוח?

ידין:

מ. ארנון:

זו הפעולה המפורסמת של ביירות. היא בוצעה בו בלי לה
ב-9 באפריל וב-10 באפריל בישיבת הממשלה היה דיווח

שוב של הרמטכ"ל.

היו"ר אגרנט:

ב-9 באפריל הממשלה סמכה ידיעה על הצעה זו?

ארנון:

כן, היא אישרה אותה. נחקבלה החלטה שאושרת; לאשר את
הצעת שר הכסחון בדבר פעולה של צה"ל נגד שבעה יעדי
מחבלים שהוצעו על-ידי הרמטכ"ל.

לנדוי:

הייתי מציע שתגיש אותם הקטעים של הפרוטוקול שנובעים
לנושא. האם הישיבה ב-9 באפריל הייתה מוקדשת כולה

לנושא זה?

ארנון:

הישיבה כולה הייתה מוקדשת לנושא הזה, חוץ מחלק קטן
אחרון שהתייחס להצעות אי-אמון בממשלה לקראת דיון

בכנסת.

לנדוי:

זה לא נחוץ.

ארנון:

בבקשה, אז עזיב את הקטע הזה.

ב-10 באפריל למחרת היה דיווח קודם-כל על הפעולה של

שהיתה

צה"ל בלבנון, אגף ערב לפני כן, זו שאושרה ב-9 באפריל, והיה דיווח גם על
נסיגות פיגוע של המחבלים ברומא, בקפריסין וגם בארץ.

לסקוב:

זה היה בקשר לאס.אי.7? הפעולה ליד שדה התעופה ברומא?

מיר אראה, אני צריך לבדוק. זה המקרה של הפיגוע
בשרה התעופה של רומא.

מ. ארנון:

זה לא מעניין אותנו.

הי"ר אברנט:

זה היה לגבי התכנית שלהם, עד כמה שידוע, לחקוף ברימונים
ובירייה את נוסעי מטוס אל-על. ענין הטיל היה יותר מאוחר.

מ. ארנון:

זה לא מעניין אותנו.

הי"ר אברנט:

אז אדאג רק לחלק הזה.

מ. ארנון:

כל מה שנוגע לפעילות חבלנית עויינת - זה לא מעניין אותנו.

לנדוי:

בסדר, ברור.

מ. ארנון:

הפרוטוקולים האלה שאנחנו מקבלים אותם רק בחלקם צריך
בכל-עאם לכלול את רשימת המשתתפים בישיבה.

נבנצאל:

אני אמציא א העמוד הראשון ששם כתוב מי המשתתפים, באיזה
סעיפים ואז יש גם סדר הסעיפים, ויחד עם הסעיף רואים

מ. ארנון:

מה היה. ב-15 באפריל 1973 היה דיווח על המצב בארצות ערב בעקבות הפעולה

בלבנון.

מי דיווח?

לסקוב:

דיווח האלוף זעירא, ונוסף לכך גם האלוף יריב, שהיה
אז יועץ ראש הממשלה ללוחמה במחבלים.

מ. ארנון:

הוא שימש יועץ למי?

הי"ר אגרנט:

מ. ארנון:

לראש הממשלה לענייני לוחמה במחבלים. היה גם דיווח של מר יוסף הרמלין, ראש שרות הבטחון הכללי, על ההשלכות של הפעולה הזאת הנעשה בענייני לוחמה במחבלים בארץ. זה מעורב, הכל מופיע כ"סלט" אחד. זה היה גם דיווח של מר זמיר, שהוא ראש המוסד לתפקידים מיוחדים, גם כן באותה סוגיה. אני מבין שהכוונה כאן לדיווח של ראש אמ"ן בעיקר, ושל האלוף יריב.

נבנאל:

אני בכל-זאת מעוניין לראות גם איך נשמעו דעותיהם של היוצעים האחרים בענייני מודיעין. אני מעוניין לראות את זה.

בחומר כולו?

מ. ארנון:

אם זה כבר מובא.

נבנאל:

מ. ארנון:

בבקשה, איננפקא מינה, אפשר להביא את הנושא כולו. אחר-כך ב-24 באפריל - אני אגב, רוצה להדגיש שבכל הישיבות האלה מדובר בישיבות הממשלה כוועדה שרים לענייני בטחון. אני מבין שנושא זה עומד אחר כך לדיון, אשמה לפרט איך זה מסתדר. ב-24 באפריל 1973 הייתה סקירה של האלוף זעירא, של ראש אמ"ן, והייתה תוספת לזה של שר הבטחון ואחר-כך תשובות של הרמטכ"ל לשאלות, כאשר הנושא הוא - אקרא אולי את השורה הראשונה של עדותו של האלוף זעירא: בשבועות האחרונים הגיעו ידיעות על תכנית מצרית לפתוח בפעולות איבה בחודש מאי.

מה זה היה?

הי"ר אגרנט:

מ. ארנון: אני אומר: הוא מסר כי ישנן ידיעות בדבר חכנית מצריח לפתוח בפעולות איבה בחודש מאי. זה היה ב-24 באפריל. אחר-כך ב-13 במאי, אם כי באותה ישיבה היו גם נושאים אחרים...

היו"ר אגרנט: אנחנו מעוניינים רק בנושא הזה.

מ. ארנון: ברור. ב-13 במאי 1973 שוב בישיבה שנועדה גם לסעיפים אחרים, כאשר חמיד הסעיף הבטחוני מופיע במסגרת ועדת השרים לענייני בטחון - ב-13 במאי היה דיווח שוב של האלוף זעירא בקשר לנעשה בלבנון, ושוב המשך של ענייני החבלה וכל הכרוך בזה. ובעקבות זה גם דיווח של האלוף שלמה גזית, נדמה לי, - לא, זה היה בנושא רחר של רשימות ביקורת בגדה המזרחית. זה לא שייך לנושא הזה.

אחרי כן רשם א.כ.

היו"ר: שבה הורדנו?

מ. ארנון: שבה הורדנו 13 מטוסים, ואני אומר את זה עכשיו על-פי

זכרוני.

היו"ר: מה היה כתוב שם: 12 או 13? טוב, אין דבר.

מ. ארנון: על כל פנים, אלה היו הדיסנים מאפריל ועד יום הכיפורים.

לנדוי: היו עוד ישיבות של חלק מחברי הממשלה, למשל, ביום 5

באוקטובר. אז היתה ישיבה כזאת. גם שם נוהל פרוטוקול?

מ. ארנון: בתוקף הפקודי אני עוסק רק בישיבות של הממשלה במליאתה, אשר

מתכנסת באופן רישמי ופורמלי שמקבלת החלטות פורמליות,

והזמר הזה שמור אצלנו במזכירות הממשלה, ואנחנו מטפלים בו. הישיבות האחרות,

שהם בגדר התייעצות ושראש הממשלה מזמנת אותן מפעם לפעם - הן מאורגנות ומנוהלות /להכרזת ממזכירות הממשלה,

על ידה, כלומר על ידי לשכה, /כפי הן אינן ישיבות של ועדה מועדות הממשלה או איזה

מוסד פורמלי, שאנחנו מטפלים בו, אלא אלו הן התייעצויות של ראש הממשלה. אני

אפילו אינני בטוח אם כולן נרשמות בסטנוגרמה. על כל פנים, אין אלו ישיבות

רישמיות פורמליות של הממשלה אף של אחת מועדותיה.

לסקוב: אבל ישיבת הממשלה האחרונה היתה מתי?

מ. ארנון: זאת שאני המיחסתי אליה?

לסקוב: כן.

מ. ארנון: ב-16 בספטמבר.

לנדוי: ישיבות אחרות לא היו?

מ. ארנון: איש, אבל בנושאים בטחוניים לא היו.

כנצל: עד מתי?

מ. ארנון: עד ה-6 באוקטובר, יום הכיפורים עצמו, כאשר היתה ישיבת הממשלה ב-12

בצהריים.

א

1232

אבל היו ישיבות הממשלה?

זבנצל:

היו ישיבות הממשלה, קודם כל, באופן סדיר בכל יום א' והיו

מ. ארנון:

ישיבות נוספות מדי פעם בפעם. למשל, היתה ישיבת הממשלה

מיום ד', אבל לא על נושא בטחוני.

ז.א., ישיבת ממשלה על קרייסקי כן?

לנדוי:

לא רק על קרייסקי. היו הרבה ישיבות.

מ. ארנון:

לא. זאת רק דוגמא.

לנדוי:

ראש הממשלה חזרה מוינה מהפגישה עם קרייסקי - פגישה ישיבה.

מ. ארנון:

יש לי תזעה, אלא אם ד"ר זבנצל יעמוד על הצעתו. אני מציע

פריי:

שנקבל מר מיכאל ארנון כמזכיר רישמי מה הם הנושאים שנדונים

בישיבות הממשלה מה-16 בספטמבר עד ה-6 באוקטובר.

בבקשה. התאריכים והנושאים?

מ. ארנון:

כן. התאריכים והנושאים. אני מציע את זה.

פריי:

זה מספיק.

היו"ר:

אני אכין את זה בחור מיסמך ואמציא את זה.

מ. ארנון:

כשמדברים על נושא אחד לא משתלם לתוך זה בשום צורה אסור

זבנצל:

שהיא הערה, אשר יכולה להצביע על איזה נושא אחר? איזה

הערה של שר, או שאילתא או משהו שרשמו על זה ~~אנחנו~~ שהשר, בכל זאת, היה רוצה

להגיע גם לנושא אחר?

בחלט יתכן דבר כזה. כדי להשיב על זה בצורה מוסמכת

מ. ארנון:

שאחראית, אני חייב לקרוא את כל הטלנוגרמות עוד הפעם של כל

הנושאים האלה, כדי למצוא אם היתה הערה או שאלה כזאת או לא.

היש שאילתות בתחילת הישיבות?

זבנצל:

מ. ארנון: יש שאילתות. בשיבות אלן הן לא היו. אבל אילו היו -

היינו מוצאים אותן לפי האינדקס של העניינים הבטחוניים.

אנחנו מחזיקים במזכירות של הממשלה אינדקס בנושאים וההחלטות אשר מהקבלות בממשלה. את התאריכים והנושאים של השיבות, שאני כאן מסרתי עליהן, איתרתי על-פי האינדקס המוחזק אצלנו. אני מניח, שלו הייתה שאילתא בטחונית מובהקת, אשר הייתה מופיעה בשיחה באינדקס ~~מאתמול~~ מתיחסת אליה. אבל אם לדייק ב-100%, אני מוכן (זה פשוט עניין של כמה ימים) לעבור על הסטנוגרמות של כל השיבות של הממשלה בתקופה הנזכרת, ובמידה והיו דברים כאלה, אני מוכן להצביע עליהם.

גבנצל: האם יכולים להיות חילופי דברים במוכן הטוב? זאת הלא תקופה

של חגים. זה סביב ראש-השנה. ראש הממשלה נסעה. אחר כך - ותעבורה חרגילה יום הכיפורים. מסדר הטכני של שיבות הממשלה יכול היה להשתבש. האם היו דברים שצריך היה בגללם להתכנס יותר או פחות?

מ. ארנון: אני יכול להשיב רק על-פי הזכרון. מה שאני יודע הוא שהיה

דבר כזה שמאורע-המפתח היה ענפן החטיפה בוינה שאירע. אם זכרוני איננו מטעה אותי, הרי זה היה ביום ו'. דברים אלה יש להם תמיד סגולה גדולה שהם קורים ביום שישי או ביום שבת. ביום ו'; נדמה לי; שזה היה ה-31 באבגוסט או בשבת ה-1 בספטמבר. נדמה לי, ~~ממשל~~ בלילה כ"ן ה-31 באבגוסט ל-1 בספטמבר. נדמה לי. אינני בטוח. אם הייתה החטיפה של העולים מברית המועצות, שנסעו ברכבת מתחנת הגבול לוסנה. אם אינני טועה, החטיפה עצמה הייתה ביום ו' ה-31 באבגוסט. אחר כך המו"מ עם קרייסקי והמגעים בוינה. אם זכרוני איננו מטעה אותי, נמשכו כל הלילה של השבת מה-31 באבגוסט ל-1 בספטמבר המו"מ. ראש הממשלה הייתה בחל-אביב וקיימה מגעים עם בשגריר שלנו בוינה. לא הייתה שיבת הממשלה. אני מבקש סליחה. טעיתי בתאריכים. החטיפה הייתה ביום ו' ה-28 בספטמבר, כי זה היה עוד חג, והמגעים נמשכו בלילה בין ה-28 ל-29 בספטמבר. ראש הממשלה צריכה הייתה לצאת ביום א' ה-30 בספטמבר לשטרסבורג, לועידת מועצת אירופה. אך במשך השבת, אם אינני טועה, היא החליטה שהיא תרצה לנסות ולנצל את החודמנדת הזאת גם כדי לקיים מגעים עם קרייסקי.

לנדוי: במשך השבת, שזה היה ה-29 בספטמבר.

שירי: האם החליטה לנסוע לוינה?

פ. איננו:

כן. על כל פנים, מה שברור הוא שהיא החליטה, עוד בשעות

הלילה הקטנות מה-28 ל-29 בספטמבר (כי הזמן היה קצר) ל,מן

את השגריר שלנו בווינה, מר פטישי, להתייעצות בארץ. וחוא יצא הנה בשבת ה-29
בספטמבר.

היות וראש הממשלה עמדה לצאת ביום א' לוינה והיה רצון

לקיים ישיבת הממשלה לפני צאתה, כדי לאפשר דיווח של השגריר וגם כדי להחליף
לשטרסבורג

דעות לגבי עצם הנושא; והיות והיא צריכה הייתה לצאת ביום א' מוקדם

ובדרך כלל ישיבות הממשלה נערכות מדי יום א' בשעה 10 בבוקר, נערכה ישיבת ממשלה

זו במוצאי-שבת ה-29 בספטמבר בסביבות השעה 9 או 9 ושלושים. קראנו לישיבה

לשעה תשע, והיא התחילה באיחור. כי השגריר פטישי הגיעה רק בשעה 9 30 או 10.

ישיבת הצאת הייתה מוקדשת לדיווח ולהילופי דעות, כמובן הסוג

כמו שאומר ד"ר נבנצל, בנושא זה. אחר כך היא יצאה, למחרת בבוקר, ב-30 בספטמבר

לשטרסבורג. היא חזרה דרך וינה וחזרה ארצה - טוב, אם זכרוני איננו מטעה אותי -

ביום ג' ה-2 באוקטובר בשעות המאוחרות של הערב.

(אחריו רשמה מט)

מט

ישיבה כ"ג

ואז זומנה ישיבה של הממשלה ביום ד', שהוא ה-3 לאוקטובר אחר-הצהריים
שבה היא דיווחה בעיקר על וינה וקרייסקי, והיו גם כמה משפטים על
שטרסבורג.

ישיבת הממשלה הבאה הרשמית, הייתה ביום

הכיפורים בשעה 12 כצהריים.

מה היה אז?

היו"ר אגרנט:

ישיבת הממשלה המלאה לאחר מכן הייתה ביום
הכיפורים בשעה 12.

ארגון:

איזה פרוטוקולים נקבל, מהישיבה הזאת
ואילך?

לנרדי:

מאחר שמוג' לנו כל כך הרבה חומר,

זבנצאל:

מאחר ועקרונות אנחנו גם רואים דיונים של

הממשלה, לא רואים אותם כחסויים, מאחר והנושאים הם לא יותר סודיים מאשר

הנושאים שאנחנו דנים בהם, אינני רואה כל סיבה למה לא לבקש את כל

הפרוטוקולים של אותם שבועיים לפני המלחמה, כי אני רוצה לראות אם יש

שם הערות שיכולות להיות בעלות ענין.

אני אגיד פרוטוקולים מישיבות הממשלה

ארגון:

מאחר ה-16 לספטמבר ועד ערב יום הכיפורים.

הייתי מבקש למען הדיוק לומר, אנחנו מכדילים בין פרוטוקולים וסטנוגרמות.

בישיבות הממשלה, אני מתאר לעצמי, שהדיונים

היו"ר אגרנט:

נרשמים בסטנוגרמות.

ישיבה כ"ג

אני מבין שהחומר המתבקש כאן זה
הסטנוגרמות, כי הפרוטוקולים כוללים

ארנון:

רק אח הנושא וההחלטת.

אנחנו החכונוז לסטנוגרמות.

היו"ר אגרנט:

בקשר עם הקונצפט, האם לא כדאי לקבל
חומר שלפני נובמבר וצמבר 1972?

לסקוב:

לי הוא לא דרוש, אבל נדמה לי שאם נכנסים לענין של קרייסקס -

אולי נשאר את זה, כי יש לי הרושם שאחד

ידין:

המסמכים החשובים בשבילנו זה חכניה אופק א'.

פה מדובר על פיתוח אמצעים וכוחות של צה"ל במשך השנים האחרונות. אני לא

מתעקש, אני לא אקרא את זה, אולי ד"ר נבנצאל יראה את זה. אני חושש

שאנחנו מכיירים על החיכים שלנו. אני שואל: בשביל מה דרוש לנו הכל.

רציתי להציע, לאור מה שדובר. אני מבין עכשיו בדיוק מה הוא רצה. אם

מר ארנון יקבל על עצמו את הדבר, לעבור בהקפדה ולראות * אם יש כאיזה

שהוא מהדיונים איזו שהיא הערה - לא שאילתא רשמית אפילו - על הבעיות

הכלליות של הבטחון.

זה לא דרוש.

היו"ר אגרנט:

אני בא לנושא של מיום הכיפורים בעצמו והלאה.

ארנון:

פה זה פשוט כי כל הישיבות רק עסקו ביוצא-מן-

הכלל.

ב-9 וב-15 בצהריים.

לסקוב:

זה מה-15 או ה-16 ער • לאותה הישיבה
שהוצגה החכנית לצליחה.

ידין:

שהוצגה חכנית הצליחה שלצור?

ארגון:

זה לא יכול להיות אחרי ה-15 לחודש, כפי
אז כבר התחילו.

ידין:

כ-14 לחודש בערב היתה החלטה לאפשר לצה"ל אופציה
לצלוח אח החעלה בימים הקרובים.

ארגון:

אני אגיש את הסטנוגרמות של ישיבות הממשלה

מ-6 לאוקטובר ועד 14 לאוקטובר ועד בכלל.

כלומר כל הישיבות אחרי ה-16 לספטמבר
ועד ה-14 לאוקטובר ועד בכלל.

נכנצאל:

אלה היו רק דיונים בסחונניים?

היו"ר אגרנט:

היו גם דברים שקשורים בזה, כמו אישור מלווה
חובה ועוד דברים מסוג זה. אבל אלה היו

ארגון:

"הפרפראות", בעיקר היו רק ענינים בסחונניים.

מה ביחס לסטנוגרמות של ישיבות הממשלה או
של ועדת השרים שפעלה בצורה מצומצמת?

היו"ר אגרנט:

ארנון:

להבהרת התמונה ערכתי "מחקר" קטן לגבי ההתפתחות בנושא הזה, אחרת זה לא יהיה ברור די הצורך, איך העניין הזה התפתח. לא נכנסתי כאן לחחילתה של ועדת השרים לעניני בטחון.

ידין:

האם ישנו מסמך בכתב מועדה השרים לעניני בטחון?

ארנון:

אני אומר מה שאומר. אני לא חושב שהחומר שכתוב אצלי יעזור, אבל ברצוני רב אשאר אותו

פה.

אני באותו "מחקר" לא כללתי את תחילתו של המוסד של ועדת השרים המצומצמת לבטחון, זה היה בשנות ה-60. אני יכול לברר את זה. לא נכנסתי לזה.

עד כמה שאני יודע, זה התחיל בשנות ה-60. אני יכול לברר את זה בקלות אם זה מחבקש.

צמחאלגתאמא

הממשלות שהיה לי הכבוד לשרת אותם מספטמבר 1968 ועד אוגוסט 1970, (כאשר גח"ל פרש מהממשלה), היו ממשלות ליכוד לאומי, וכחוצאה מכך בעלות הרכב רחב מבחינת מספר השרים, שהגיע עד 24 בממשלה שהוקמה בדצמבר 1969, אחרי הבחירות של נובמבר 1969. בממשלה שכיספה עד דצמבר 1969 היו שתי ועדות שרים שונות שנוגעות לעניני בטחון. הייתה ועדת שרים לבטחון פרופר שכללה 15 שרים. שמה היא: ועדת השרים לעניני בטחון. במקביל הייתה ועדת שרים שניה, גם היא כללה 15 שרים, שהיתה ועדת השרים לעניני השטחים המוחזקים, היא כללה 15 שרים קצת שונים, חלק גדול בחפיפה. והיתה גם - אם כי היא פחות הייתה נוגעת לענין - ועדת השרים לעניני ירושלים, שטיפלה בבעיות הבטחון של ירושלים.

ישיבה כ"ג

בממשלה שהוקמה בדצמבר 1969 הוחלט לאחד את ועדה השרים לענייני בטחון
ואת ועדת השרים לענייני השטחים. אז היתה ועדה אחת שהיתה נקראת:
ועדת השרים לבטחון, ובה היו 17 חברים.

נכבצאל: איך זוכים להשאיר בתוך.

ארנון: אגיע לזה. זה ההסבר להתפתחויות.

פה אני חייב להוסיף את הדברים הבאים:

ב-12.6.70 נפטר השר ברזילי ~~אמאמא~~ שהיה

חבר בוועדת השרים לענייני בטחון. ואז נותרו רק 16 חברים. הוחלט אז
להזמין את השר שם טוב לישיבות הועדה. פורמלית היו רק 16 חברים אבל
השר שם טוב הוזמן להשתתף בישיבות הועדה ~~אמאמא~~

חיו"ר אגרנט: לא כחבר ועדה? הוא רק הוזמן?

ארנון: הוא השתתף בישיבות אך לא צורף פורמלית

הוא ייצג את מפ"ם. למפ"ם היו שני

מקומות בוועדה.

ב-16.7.70 נפטר השר חיים משה שפירא

ואז פורמלית נשארו 15 חברים, כאשר הוזמן במקומו באופן קבוע השר בורג.

אחרי כן רשמה טק

מ. ארנון:

זאת אומרת, מבחינת מספר המשתתפים היו 17, 15 רשמיים

ששני מוזמנים.

בסופו של דבר נשאר 16.

ידין:

נשאר 15, כי גם הוא לא צורף. הוא הוזמן על אותו
בסיס. למה אז לא צורף? - אינני זוכר. על כל פנים,

מ. ארנון:

לא צירפו.

ב-22 ביוני 1970 צורף השר פלד לממשלה למקום שנתפנה

אם מוחו של ברזילי, והוא צורף פורמלית לוועדת השרים

לבטחון, ואז המספר שוב עלה ל-16, כאשר השר כהן עדיין היה מוזמן.

ושם טוב יצא?

ידין:

לא הוזמן יותר.

מ. ארנון:

ב-8 באוגוסט 1970 פרשה גח"ל מהממשלה. זה היה המועד

האחרון שבו היתה ועדת שרים מצומצמת. פה החבר מצב כזה:

חברי גח"ל שבממשלה נשרו מטעדת השרים לבטחון, כי כבר לא היו בממשלה. נוצר אז
מצב, שלמעשה היו רק שניים-שלושה - לא בדקתי בדיוק כמה - שרים, שהיו חברי ממשלה
אבל לא היו חברי ועדת השרים לבטחון. הדבר הזה עורר בעיה מסובכת.

אני חייב להעיר הערה לגבי סדר עבודת הממשלה בכלל. המקובל

בעבודת הממשלה שהיא פועלת הן במליאתה והן בוועדותיה, ודין ועדות הממשלה -

זה לא רק מקובל, זה כתוב בחוק יסוד: הממשלה...

היא אוצלת מסמכיוותיה לוועדותיה.

לנדוי:

לא בדיוק. ועדות השרים בדרך כלל, אלא אם כן מקבלות

ארנון:

הסכמה מיוחדת אד-הוק או מלית למקרה מסויים - עורכות

פרוטוקולים של החלטות שלהן. הפרוטוקול הזה מופץ לכל חברי הממשלה. ואז, כל

חבר ממשלה, בין אם היה חבר בוועדת השרים ובין אם לא היה חבר בוועדת השרים,

אם אינו שלם עם החלטה שנחקלה - יכול לערער במליאת הממשלה. היה יוצא מן הכלל

אחד בנושא זה, והוא ועדת השרים לבטחון. והי וצא מן הכלל היה לא כל כך
 מאת בזכות הערעור - כי היא עומדת - אלא מבחינה זו שהפרוטוקולים וההחלטות
 של ועדת השרים לבטחון, לא היו מופצים, וגם היום אינם מופצים מטעמי בטחון,
 לכל חברי הממשלה, כי כאשר מדובר בחברי ממשלה - פירוש הדבר לשכות וכו'.
 אני לא מחוון לסטנוגרמות, אלא לפרוטוקולים של ההחלטות.

התוצאה היתה - כתוצאה מכך - שני דברים: ראשית,

אותם חברי ממשלה - ואני אומר את דעתי הפרטית ואינני רוצה לחייב בזה איש
 כי אני רק פקיד - אותם חברי ממשלה שלא היו חברים בוועדת שרים לבטחון, קודם כל
 הרגישו את עצמם קצת מקופחים, כי חלק מהמידע לא הגיע אליהם. הם גם לא היו
 מודעים להחלטות אופרטיביות מראש, כי לא היו מקבלים את הפרוטוקולים של הישיבות.
 הם לא ידעו על החלטות אופרטיביות. אני מזכיר שזה היה בשנת 1970; היתה
 מלחמת החשה, היו החלטות אופרטיביות צבאיות לעתים קרובות מאד.

בגלל הסידור הזה הם לא היו שותפים - היו שותפים מבחינת א

האחריות הקולקטיבית...

לנדוי: לא ידעו על מה אצא לערער.

ארנון: לא רק זכות לערער, אלא לא היו שותפים לעצם הדיון.

כתוצאה מכך היה מקובל גם ב-1970, כשהממשלה היתה כל כך

רחבה, שהיו לעתים קרובות חוזרים פעמיים על נושאים. נניח שהיה בא הרמטכ"ל
 לדווח בוועדת שרים לבטחון, שהיתה מקיימת ישיבות קבועות בכל שבוע. כמו שהממשלה
 הפחה נפגשת ביום א' בכל שבוע, ועדת השרים לענייני בטחון היתה יושבת בכל יום
 ה' בשבוע בתל-אביב. ואז, לעתים קרובות מאד היא משנה את הרמטכ"ל שוב ביום א'
 כדי שימסור דיווח גם למליאת הממשלה, כי חלק מאותם החברים שאינם חברי ועדת
 השרים לבטחון, גם הם יקבלו את האינפורמציה.

לאור המצב הזה, כשנוצר ב-1970 מצב שבו מפילא נשאר

רקשרים מעטים מאד שלא היו חברי ועדת שרים לבטחון, נוצר הסירבול של הכפילות

מ. ארנון:

המתחייבת של דיווח כפול, ואולי אפילו קצת הרגשה של מישהו אחר, שהוא כאילו שר לאף ממדרגה ראשונה, כי הוא אינו חבר בוועדת שרים לבטחון. לכן ~~אחראי~~, מיד עם פרישת גח"ל מהממשלה, הוחלט להזמין את כל חברי הממשלה לישיבות ועדת השרים לענייני בטחון, ואז נוצר אותו מוסד כמו קודם, כלומר, שיושבת ועדת השרים לבטחון בנוכחות או בהרכב של כל הממשלה. זה היה באוגוסט 1970.

אם לדייק, החחילו בסידור הזה באוגוסט 1970

וב-13 בדצמבר 1970 נתקבלה החלטה פורמלית בממשלה, שועדת השרים לבטחון תהיה מורכבת מכל חברי הממשלה, ומאז כך נוהגים.

ערכתי את רשימה הזאת, כי כאשר נשאלתי על הפרסוקולים

האחרונים של ועדת השרים לענייני בטחון כמצומצמת, קשה קצת להגדיר על פי זה בדיוק מה זה.

אחה יכול להגיש לנו את הסקירה הזאת בכתב?

היו"ר אגרנט

בבקשה.

מ. ארנון:

סומן כמוצג 140

מדוע בכלל קיימת האבחנה בין ועדת שרים לבטחון ובין הממשלה? הלא לכאורה לא היה צורך בכלל בכל האינסטיטורציה הזאת ברגע שלא היה הרכב נפרד של ועדת השרים לבטחון. אבל על פי החוק, כפי שוודאי ידוע, יש מעמד מיוחד לוועדת השרים לבטחון, מבחינת גלוי ישיבותיה, פירסום דיוניה וכך הלאה. במלים אחרות - הצנזור פועל במקרה כזה. ואז יש הגנה נוספת לכך, כאשר אותו דיון נערך בוועדת שרים לבטחון, להבדיל מישיבות הממשלה עצמה, אם כי לצערי זה לא חמיד עוזר. אבל זה ויכוח אחר.

האם נשמר בקפדנות שזה יהיה רק בנושאים כאלה שעליהם

נבצאל:

מכריזים כישיבות ועדת שרים?

ארנון:

כן. במידה שאני זוכר, רק נושאים כלכליים שיש להם השלכה לעניינים מדיניים מגיעים לוועדה זו, כמו נפט

מפרס ודברים כאלה.

אם כוונת הוועדה לקבל סטנוגרמות של ועדת שרים לבטחון, לאור מה שהסברתי, לא צרור לי של איזה ישיבות ולאיזה

ישיבות הכוונה.

לנדוי:

ההצעה היחה פשוט דבר מקרי. חמישה פרוטוקולים. כך נמסר לך, אני חושב.

האחרונים.

ארנון:

לפני המלחמה.

לנדוי:

אבל חמישה הפרוטוקולים האחרונים של ועדת שרים לבטחון כאשר כל חברי הממשלה היו נוכחים

ארנון:

לא.

לנדוי:

יש שלושה שלבים. היה שלב ראשון של ועדת שרים לענייני בטחון כוועדה מאתחלתה צומצמת בלבד. היו למעשה

ארנון:

ארבעה שלבים, שלב ראשון - ועדת שרים לענייני בטחון כוועדה מצומצמת בלבד. היה שלב ב' של ועדת שרים לענייני בטחון כאשר השרים שם טוב וכורג היו מוזמנים.

היא חדלה לפעול, כפי שאמרת לנו, באוקטוס 1970.

לנדוי:

בהרכב מצומצם היא חדלה לפעול.

ארנון:

לזה הכוונה.

לנדוי:

חמש הישיבות האחרונות.

ארנון:

האחרונות. סתם חמש ישיבות, כדי לקבל מושג.

לנדוי:

ברצון אספק את החומר. לא היה שום תבדל מהותי או

ארנון:

תכני של הדיונים האלה בדיונים אחרים. זה לא כאשר היחה

ועדה מצומצמת היו דנים בנושאים חרים וכאשר לא היחה ועדה מצומצמת היה אחת.

לנדוי:

אם אתה אומר לי זאת, ויחרתי מצידי על הפרוטוקולים.

היו ר אברנט:

אני רוצה להבין, שאפילו כאשר ישבה כועדת שרים

מצומצמת, היו שם אמתאא לא פחות מ-17 שרים.

מ. ארנון:

וזה בגלל נימוק לגמרי פשוט. העניין, אם מותר לי להוסיף,

עלה מדי פעם בפעם. אני אומר זאת בכל ההסתייגות, ואני

אומר זאת באופן פרטי ולא מביע דעה רשמית של מישהו. עובדה שהועדות הא"ה

מורכבות על בסיס קואליציוני. ועדת השרים של ממשלה, בכלל פרכב חמיד משני שיקולים,

כאשר שיקול אחד, שהשרים הנוגעים בדבר, שמשרדיהם יש להם נגיעה לנושא הנידון

בועדה, יהיו בועדה הנוגעת להם. בדרך כלל, כאשר מרכיבים את ועדת השרים בתחילת

עבודת ממשלה, פועלים על יסוד שני שיקולים. האחד, שבכל ועדת שרים שתחפו

השרים שמשרדיהם יש להם השלכה לועדה הזאת.

(אחרי כן אד)

פ. ארנון (המשך):

לא יעלה על הדעת שתהיה ועדת שרים לענייני כלכלה ושר האוצר לא יהיה חבר בה, והוא גם היושב-ראש, או ששר המסחר והתעשייה לא יהיה חבר בה, ללא קשר לאיזה מפלגה הוא שייך ואיך זה מסתדר מבחינה קואליציונית. אבל חוץ מזה יש שיקול שני, שמסקל הכוחות הקואליציוניים הקיים בממשלה כולה, שהוא בבואה של מסקל הכוחות הקואליציוניים בכנסת, של הקואליציה המרכיבה את הממשלה, שאותו מסקל כוחות יישמר גם בצורה זו או אחרת בוועדות השרים עצמן.

(היו"ר אגרנט: מסקל הכוחות. . .) מסקל הכוחות הציבוריים-מפלגתיים יישמר גם בוועדות השרים, שהרי ועדת שרים זוהי קואליציה בזעיר-אנפין.

אתה אומר, שוועדת השרים צריכה לשקף את

היו"ר אגרנט:

הרכב הקואליציה בממשלה.

זה לא בהכרח תמיד פועל כך. יש ועדות שרים

פ. ארנון:

אד-הוק, למשל, קטנות, לאיזה נושאים שהמפלגות

אינן כל-כך מייחסות להם חשיבות. אולי שם גורם זה לא קיים. אבל בנושא

כמו ועדת השרים לענייני בטחון, שכל המפלגות ראו בכך חשיבות מרכזית, תקפידו

תמיד על ההרכב הזה, ופרוע אני מעיר זאת? כי ראש הממשלה, כאשר מישהו מדי

פעם היה שואל אותה - וזאת בשלב יותר מאוחר - פרוע זה כך, ואולי בכל-זאת

כדאי שתהיה ועדת שרים מצומצמת לבטחון, היא תמיד היתה פשיבה: איך שלא תגלגל

את העניין, בסוף תגמור עם ועדת שרים גדולה, ואז תהיה תמונה שרק מספר שרים

מועט לא יהיה בוועדה, ויחזור אותו סיפור, תצאג שחללו גם ירגישו עצמם

קצת מקופחים, וגם יהיה צורך לחזור פעמיים על הדיווחים, כי אלה בכלל לא

יהיו שותפים לשום פירע בטחוני.

פ. ארנון:

אני שואל: איך השיטה פועלת, על-סמך מה קמה ועדה,

לסקוב:

מהם תפקידיה, מהי האחריות שלה, מהן הסמכויות

שהוגדרו לה, מי הוא היושב-ראש, האם ההחלטות הן על-פי רוב או היושב-ראש קובע,

מה מקומה של הוועדה ביחס לאותם מוסדות הנקראים: רמטכ"ל, ראש אג"ם, ראש אמ"ן,

ראש המוסד. אם יש מסמכים על כך, אבקש לראות אותם.

אפציה לוועדה את התקנון לעבודת הממשלה, שם יש

פ. ארנון:

תשובות לחלק ניכר מהשאלות האלה. אבל אני יכול

לומר בקלות ובפשטות את הדברים הבאים: א. ועדות שרים יש משני סוגים: ועדות

שרים קבועות, וועדות שרים אד-הוק המוקמות לפשרה מסוימת. ועדות שרים קבועות

מ וקמות בדרך-כלל מייד לאחר הקמתה של הממשלה החדשה. ואז באיזה שלב מוקדם,

שבו-שבועיים או כמעט בישיבת הראשונה של התארגנות הממשלה, כאשר מאשרים מחדש

את התקנון - וגם הוא תמיד חייב באישור ועובר עדכון..

זהו מסמך קואליציוני או התוקתי?

לסקוב:

לא קואליציוני ולא התוקתי. יש הטכם קואליציוני,

פ. ארנון:

זה דבר אחר. התקנון הוא "רולט אוף פרוסידיור".

הנושא מופיע גם בהטכם הקואליציוני בדרך-כלל,

בכנצאל:

איזה מקומות יש בוועדות..

בדרך-כלל - לא. אני אסביר. אומר כך: על התקנון

פ. ארנון:

לעבודת הממשלה, עד כמה שאני יודע, אין בדרך-כלל

משא-ומתן קואליציוני, כי אותו תקנון בשינויים ובעדכונים - וכל מזכיר ראש אמ

הרומתן לנסות לתכניס עדכונים ושכלולים וללמוד מהנסיון - כל ממשלה חדשה, כאשר היא

נפגשת לישיבת התארגנות שלה, פאשרת את התקנון, בין שזה אותו תקנון בדיוק כפי

שהיה בממשלה הקודמת, ובין שזהו תקנון משופר או שונה לגבי הממשלה הבאה.

ועדת המקיטה - 17.12.73
ישיבה כ"ג בנובמבר

פ. ארנון (המשך):

למשל, אני מכינתי עכשיו, יחד עם היועץ המשפטי לממשלה, טיוטת תקנון לקראת הממשלה החדשה, כחקורה שאז נביש..

היו"ר אגרנט: היא פארת את התקנון, בין בלי ובין עם שינויים.

אני רציתי לשאול לבני הנושא הזה: הוועדות הקבועות,

כל הרכבת הוועדות, נעשית על-פי החלטת הממשלה?

פ. ארנון: בדיוק. זה מה שרציתי לומר כרגע, באותה ישיבה

שבה פארים את התקנון, פארים גם את הקמתן של ועדות

השרים. בדרך-כלל גם בתקנון כתוב, שאלה הן ועדות שרים קבועות. בתקנון

האחרון, זה משנת 1969, מופיעות גם סמכויות הוועדות. עד לאותו שלב לפעמים

היו מופיעות הסמכויות.. אני אולי אהקן, לא בדיוק הפלה "סמכויות" היא

המתאימה, אלא הנושאים שעליהם מופקדת הוועדה.

היו"ר אגרנט: זה בתקנון?

פ. ארנון: זה בתקנון. עכשיו.

לסקוב: ועדת הבטחון..

פ. ארנון: גם של ועדת הבטחון וגם של ועדת ירושלים או של

ועדת השרים לפניני כלכלה. מבחינת הסדר של

ועדות הממשלה - אין הבדל.

לנדוי: האם תקנון זה מתפרט ברשומות?

פ. ארנון: א. אבל הוא לא מסמך סודי. כאשר מישהו פונה ומבקש,

הוא פתוח לציבור.

באותה ישיבה התארגנות, או בישיבה הראשונה

או השניה, כאשר הממשלה גומרת לעסוק ב"האוס-קיפינג" של עצמה, היא גם מאשרת את ועדות השרים, הן את מספר הוועדות והן את התרכב השמי שלהן, כאשר התרכב הזה מופיע לפעמים כהרכב שמי, ולפעמים כהרכב משרדי. לפעמים כתוב: שר האוצר, שר הבריאות, שר זה או אחר, ולפעמים - בעיקר בוועדת השרים לענייני בטחון - מופיע הרכב שמי, כי זה מצאג בדיוק על-פי המשרדים, אלא על-פי אישים.

ועדת שרים לענייני בטחון - זה שמי.

היו"ר אגרנט:

כן. זה מדובר עד 1970, כי מאז שכל חברי

פ. ארנון:

הממשלה חברים בוועדה - העניין לא מתעורר.

מדוע אחת אומר כל-כך בבטחון שפעיק זה לא נדון

נבנצאל:

בהסכמים קואליציוניים שקודמים להרכב ועדות אלה.

לפי מיטב זכרוני, האיזכור היחיד לחברות

פ. ארנון:

בוועדות שרים. אני מיפי לא עסקתי במשא-ומתן

קואליציוני. יכול להיות שזה מופיע במשא-ומתן, אבל צפוי בהסכם הכתוב - יכול

להיות שזה היה פעם, נדמה לי שד"ר נבנצאל צודק. אם זכרוני איננו מטעני.

בשנות ארשים הראשונות, נדמה לי שהיה דרישה של המפק"ל להקמת ועדת שרים לענייני

בטחון, או חוץ ובטחון. יכול להיות שזה מופיע אז, באחרונים זה לפי מיטב

זכרוני לא מופיע. אבל בהסכמים קואליציוניים, להבדיל מהתקנון ולהבדיל מתוך

יסוד: הממשלה - אין להם חוקף משפטי, פורמלי, הם הסכמים בין המפלגות.

אם כי לאחרונה הוכנס בעניין זה שינוי, והוא. היה גם איזה שלב

שהסכמים קואליציוניים היו סודיים. לאחרונה נקעה בעניין זה איזה שינוי.

והוא - שכאשר ראש הממשלה מציב את הממשלה החדשה בכנסת, הוא מניח על השולחן

גם את התסכמים הקואליציוניים, ואז הם נכנסים לדברי-הכנסת כמספר
 את רשמי. אבל אין להם בדרך-כלל ~~השאלות~~ השלכה, לפי מיטב זכרוני, לנושא הזה.

לבני שאלתו של לסקוב: קודם-כל מנהל של הממשלה הוא,

שפקידים - ואין נפקא מינה לצורך זה אם הפקידים הם קצינים או פקידים אחרים -
 מוזמנים רק המיד באמצעות אשר הנוגע בדבר. הופעת פקידים בוועדת שרים.

לסקוב: הוועדה יכולה לקבוע: אנו רוצים שזה יתייצב?

פ. ארנון: זה בדרך-כלל לא קורה. בדרך-כלל קורה המיפך.

כלומר, אשר הנוגע בדבר מביא בדרך-כלל אתו.

לסקוב: אגע אחר-כך בסמכויות של אשר. אני מבקש עכשיו לדעת

מהן הסמכויות של הוועדה.

פ. ארנון: פורמלית שום דבר איננו מונע מהוועדה לומר: אתה, שר האוצר,

מביא בבקשה את מנהל המכס לישיבת הבאה, כי אנו רוצים

לשמוע ממנו איך אתה פועל בענייני מכס. בדרך-כלל זה לא נעשה כך. אינני

זוכר החלטה פורמלית איזו שהיא, שבה איזו שהיא ועדה ביקשה פורמלית להזמין

פקיד זה או אתה. לעמים קרובות/אופרת ^{הממשלה} ראש הממשלה, או אופר שר, שהיה טוב

לו היינו שומעים מהרפסכ"ל על הערכת בזמן הקרוב. ואמנם חלק מהפקידות

האלה באמת נולדו כתוצאה ממשאלה כזו. אבל זוהי יותר משאלה מאשר החלטה

פורמלית. ברור שאם המשאלה היא של ראש הממשלה יש לה יותר תוקף מאשר אם

המשאלה היא של שר בודד. בדרך-כלל ההזמנות נעשות באמצעות השרים.

ואנך בעניין זה מפקידים מאד, כי העניין חל גם על סדר-היום של הוועדות.

אנו מפקידים מאד על כך, שנושאים פועלים על סדר-היום של הוועדות אך ורק

על-ידי אשר הנוגע בדבר ובתחיתו על-מנת שלא כל פקיד יבלה יוזמות.

- לנדוי:
אתה פרצה הרצאה מלאה.
- פ. ארנון:
אני פשיב לשאלה.
- לסקוב:
ומי היושב-ראש?
- פ. ארנון:
כאשר הממשלה קובעת את ועדות השרים היא גם קובעת את היושב-ראש.
- לסקוב:
ועדת שרים לעניני בטחון.
- פ. ארנון:
אין הגדל פכחינה זה בין ועדת שרים לעניני בטחון לבין כל ועדת שרים אחרת. כאשר היא מחליטה על הרכב ועדות השרים, היא מחליטה שנוועדת השרים לעניני כלכלה - שר תאוצר יהיה יושב-ראש.
- יריין:
אני שואל קונקרטיה, לא עקרונית.
- פ. ארנון:
ועדת שרים לעניני בטחון - הממשלה מחליטה. המיד, עד כמה שאני זוכר, היא מחליטה שהיושב-ראש הוא ראש הממשלה.
- לסקוב:
איך מחליטים?
- פ. ארנון:
מעמידים זאת להצבעה.
- לסקוב:
תמיד ברוב?
- פ. ארנון:
אתה מדבר על ועדת השרים לעניני בטחון? (לסקוב: כן.)
מחליטים בשני אופנים - וזה שייך גם לממשלה וגם לוועדת השרים לעניני בטחון - או בקונצנזוס, כלומר.
- לסקוב:
המיעוט מכתיב לרבים, או איך?

פ. ארנון:

לא, בקונצנזוס פירושו, שמוכא משתו ואיש אינו מערער על כך.
מקובל על כולם, אין צורך להצביע, לפעמים או לעתים קרובות
לא רוצים להסתפק רק בקונצנזוס, ואז ראש הממשלה או היושב-ראש בסוף ישיבת שומל;
אם כן, אני מכין שאנו מאשרים את ההצעה הזו, כפי שהביא אותה הרפטיבל, כפי
שהביא אותה שר הכסחון וכו'. ואז אר שזה מתקבל פה אחד, או שזה מתקבל ברוב.

לסקוב:

לא היה מקרה שראש הממשלה, או מישהו שישב בראש - היה עם
המיעוט באיזה נושא?

פ. ארנון:

אני לא זוכר בדיוק, נדמה לי שכן. זה קורה לעתים רחוקות פאד.
בכלל אני רוצה להסביר, שהצבעות קורות לעתים די רחוקות.
(הפ"ר אגרנט; בממשלה..). בממשלה - כן דווקא, בוועדה שרים לענייני כסחון.
לא שתן לא קורות; הן קורות. יש יותר מקרים שבהם זה מתקבל פה אחד או
בקונצנזוס, מאשר שזה מתקבל בהצבעה.

לסקוב:

בנושא של ועדת השרים - גמרתי את השאלות.

לנדוי:

יש לי שתי שאלות על נושאים אחרים. האם העד גמר את שלו?

פ. ארנון:

אינני מדבר ביוזמתי. אני רק עונה על שאלות.

לנדוי:

אנו מדברים פה על שאלות של מלחמה ושלוט. האם יש איזה סדר

חקנון כתוב או בלתי-כתוב, בהמערר הצורך להכרעות בשאלות

של מלחמה ושלוט, כיצד מתחלקות סמכויות בין הממשלה ובין ראש הממשלה?

פ. ארנון:

חקנון כתוב, לפי מיטב זכרוני - אין.

לנדוי:

כדי להגדיר זאת סדר: יכול להתקיים בתנאים של מלחמה מודרנית

הצורך להחלטת מספרים על תגובה צבאית, שאי-אפשר לכנס את

הממשלה. האם הממשלה אי-מעט או משתף נתן את דעתו על כך? מי לוחץ על הכפתור

במקרה זה?

אחרי-כן - שא.

מ. ארנון:

יש דבר שאנחנו קוראים לו, למען הקיצור

הקונסטיטוציה, שהיא אוסף של החלטות שנחקבלו

במשלה, בוועדת שרים לענייני בטחון במשך השנים ואשר היתה להן החיחסות לאו
דוקא למלחמה כוללת, אלא היתה להם החיחסות לפעולות חבלה, ליריות מעבר לגבול.
בדיוק אותם המקרים שאתה מתכוון אליהם - נוטאים אשר בהם נדרשת תגובה מיידית.
ושם נאמר מתי יש לראש המשלה סמכות לאשר המלצה, נניח, לפתוח בירי ארטילרי על
איזה כפר מעבר לגבול כתובה על מה. זה לא תקנון שנחקבל כחוקון.

לנדאו:

זה היה מקרה ספציפי.

מ. ארנון:

זה לא תקנון שנחקבל כחוקון, זה אוסף של החלטות

שנחקבלו במקרים ספציפיים. אבל כל פעם כאשר נחקבלה

ההחלטה הספציפית הזאת נאמר שיש לה תוקף של הלכה יותר כוללת.

(א) אפי מדגיש עוד פעם, זה היה מדובר בתגובה על

פעולות חבלה מעבר לגבול, לא על מלחמה כוללת כללית.

(ב) יש מצב קיים במדינת ישראל מאז שאני זוכר אותו,

ביחוד בהפקיד זה, שמקבול שראש ממשלה מקבל עצמו או על עצמה אחריות במקרים נדירים,

כאשר אין אפשרות או אין זמן, או כאשר הוא מניח שמראש על פי דיון קודם ממילא

העניין הזה היה מתאשר, והוא מאשר את הדברים האלה בעצמו.

(ג) אני פה חוזר לשאלתו של רב אלוף לסקוב, יש גם

אפשרות על פי התקנון לקבל החלטה בממשלה במשאל לאו דוקא בישיבה, אז אני מסלפן

לשרים הנוגעים בדבר ואומר להם: הנה עומדת החלטה כזאת, אהה מסכים לה או אינך

מסכים?

לנדאו:

יש גם החלטות דומות על כך מתי מסמך שר הבטחון

או הרמט"כל?

כן, באותה מה שאני קורא "קונסטיטוציה" זה מופיע שם.

מ. ארנון:

יש לך אוסף של החלטות כאלה?

לנדאו:

למה אני קורא להם קונסטיטוציה? כי אפנו אותם.

מ. ארנון:

אפי בעקבות זה אולס הייתי מעוניין לדעת אם יש

יריין:

לך חשובה על סמכויות בין ראש המשלה ושר הבטחון?

אני הייתי מעדיף לא להשיב על זאת, וזאת מנימוק

מ. ארנון:

אף פעם

פשוט - אני לא טיפלתי/בעניין של הגדרת הסמכויות. הלא חמסד עד לשנים האחרונות,
עד לפני כמה שנים הייתה אונייה פרסוגלית בין ראש הממשלה לשר הבטחון, חתך מחקופה
קצרה בימי השר לבון. וכאשר מונה השר דיין לשר הבטחון, אני יודע שאחד הנוכחים
פה טיפל בנושא זה. אני לא הייתי שותף. אז גם לא כיהנתי בתפקיד הזה.

אני רוצה לשאול שאלה יותר ספצפית, אולי אתה יודע :

ידין:

האם אותו הסכם שאז נוסח,

אני מימי לא ראיתי אותו.

מ. ארנון:

כלומר במלים אחרות, אותו הסדר שהיה אז, שמאז

ידין:

למעשה לא קרה, או שמאז תפקיד ראש הממשלה מופרד

מתפקיד שר הבטחון, עד היום לא היה מקרה אחר - האם אותו מסמך או מסמך דומה לו

חובר בכח?

אינני יכול להשיב לך, אני פשוט לא טיפלתי בזה.

מ. ארנון:

לשם הדיוק ההיסטורי, היתה תקופה שבן-גוריון היה

נבנצאל:

שר בטחון ולא ראש ממשלה.

נכון. בכל הסוגיה הזאת אני לא טיפלתי. גם על

מ. ארנון:

ההסכם הזה אני יודע מ"היר-סיי".

זה לא נמצא ב"פיל"?

ידין:

של מזכירות הממשלה לא. לפי מיטב ידיעתי, לא היתה

מ. ארנון:

החלטת ממשלה, פורמלית.

איפה זה יכול להימצא?

ידין:

בלשכת ראש הממשלה.

מ. ארנון:

ההחלטות האלה נתקבלו בזמן שראש הממשלה ושר הבטחון

היר"ר אברנט:

היה דוד בן-גוריון.

לאיזה החלטות הכוונה?

מ. ארנון:

אתה אומר שהיה אוסף של החלטות שבו הסמיכו את ראש

היר"ר אברנט:

הממשלה?

לא.

מ. ארנון:

היו"ר אגרנט:

ככל אופן, נחנו להם משמעות יוחר כוללת.

מ. ארנון:

לא, אני יכול להסביר. יכול להיות שהיה גם דבר

כזה בשנים עברו. אינני יודע, לא חקרתי את זה

ולא בדקתי את זה. מה שאני יודע מסיפורי אני בנושא, שכסוף 69, 70, 71 עם התדרות גם מלחמת ההתשה וגם הלוחמה במחבלים נחקבלו החלטות כאלה בממשלה הקודמת ובממשלה הזאת.

היו"ר אגרנט:

מה משמעותם של מה?

מ. ארנון:

למשל, שכחגובה על פעולות מחבלים פאיזור הפתח-לנד

כלכנון מוסמך או שר הכטחון, או ראש הממשלה, או

ראש הממשלה ושר הכטחון לאשר הגובה מעין זה.

היו"ר אגרנט:

ראש הממשלה או שר הכטחון?

מ. ארנון:

זה תלוי. יש החלטות שונות. יש עד לדרג פסוים שר

הכטחון. אני אמציא את המסמך הזה.

היו"ר אגרנט:

כל החלטות האלה היו אד הוק לגבי פעולות מסוימות.

מ. ארנון:

לא, אז אני מנסה להסביר. הם היו החלטות אד הוק.

הם נחקבלו כתוצאה מפקרה פסוים. אבל נאמר אז באותו

דיון, שהיות וזה עכשיו קרה ככה, אבל זה יכול לקרות מחר עוד פעם, ובאחת בלילה

יירו בקטיושה על קרית שמונה ואי אפשר באחת וחצי בלילה לכנס את הממשלה כדי להתליט

מה לעשות עם הקטיושה על קרית שמונה, אז לכן קיבלו את החלטות האלה.

לנדאו:

ככה נהגו עד לפרוץ המלחמה?

מ. ארנון:

ככה התנהגו, כהחלט.

היו"ר אגרנט:

כיוון שזה עלול לקרות עוד פעם, אז מה נחקבל?

מ. ארנון:

אז אני אומר, שהספכה כוללת, שאומרת שאם - פשוט

הנוסח איננו לפני, אבל החלטה כוללת שאומרת שאם

נגיד יהיה ירי קטיושה על ישוב ישראלי בגבול הצפון פאיזור הפתח-לנד, אז יש

ספכות לתגובה א', ב', ג', בלי צורך להביא את זה לוועדה.

נבנצאל:

עד כמה שאני זוכר, הרקע היה כפול. מצד אחד, הדאגה

שאפשר לפעול מיד. אבל מצד שני, וזו היתה בעצם

הבעיה הקונסטרוקציונית היוחר קשה, שלפעמים ההשלכות של פעולה כזאת יכולות להיות

המשך דברי נכנצאל:

יותר טרחיקות לכת ממה שרואים באותו רגע, אז פה רצו להבטיח שהסמכות תהיה מוגדרת.

אנס עדיין לא מבין את רחבות או גבולות ההסכמה היו"ר אגרנט:

הזאת לגבי העתיד, אבל זה אנחנו נלמד אולי,

לגבי העתיד ברגע זה, זה לא כל כך רלבנטי, לדעתי. מ. ארנון:

אמנם ההחלטות האלה לא בוטלו והן קיימות. הם שיקפו

את המצב ששרר עד למלחמת יום הכיפורים, כלומר - הם באו לענות בעיקר על פעולות

החבלה ועל המלחמה במחבלים שהיו קיימות אז. מאז אני לא זוכר שהתייחסו לקונסטיוציה

הכתובה הזאת. ההחלטות האלה לא בוטלו. כלומר - תאורטית, אם מחר בלילה יירו

קטיושות על קריית שמונה וירצו להגיב - אז אוחז הסמכות קיימות. אני פה פתיחם

לשאלה של ד"ר נכנצאל, חזקה על הממשלה שאם הוא יחשוב או היא תחשוב שיש לזה השלכת

מעבר לתגובה צבאית מוגבלת, לא יאפשרו לה לעשות.

בחוק הקונסטיוציה הזאת, האם גם סמכויותיה של לנדאו:

ועדת השרים המצומצמת, כאשר היא עור היתת קיימת,

לא היו מוגדרות?

לא, כי לגבי הסמכויות האלה לא היה מעולם ספק. מ. ארנון:

כלומר - הסמכויות של ועדת השרים לעניני בטחון,

המצומצמת או הכוללת, הם כסמכויות הממשלה.

יש איזה הסדר שמאפשר לראש הממשלה לפעול על דעת היו"ר אגרנט:

עצמה, כאשר יש איזה מסבר צבאי, מסבר של מלחמה

ושלום, ז"א - צריך להחליט אם לקרוא לה לגייס את המילואים? יש איזה הסדר, כאשר

אין זמן, שמסמין את ראש הממשלה לעשות זאת, או הסמכות היא בידי הממשלה כולה

או בידי הממשלה בשכתם כועות שרים לעניני בטחון?

אני לא יודע על הגדרה פורמלית בנושא הזה. כלומר - מ. ארנון:

אני לא זוכר החלטה שאמרה מילואים כאלה יכולה

לקרוא ראש הממשלה לבד, אבל מילואים אחרים יכולה לקרוא הממשלה כולה. אני יודע

לפי מיטב זכרוני - שוב אני אומר מ"היר טיי", לא מדעית בלתי אמצעית, אני יודע

שהיו קריאות למילואים בחודשים או בשנים שקדמו למלחמת יום הכיפורים שלא הובאו

ישיבה כב'

מיטאל ארנון

לממשלה. אני לא מתכוון לגיוס כללי, אני מתכוון לקריאות חלקיות. אני מניח, אני רוצה להניח שעל גיוס כללי ודאי היו מביאים החלטה לממשלה, אם כי אני לא יודע שכתוב באיזה מקום שזה חייב להיות כך.

אני רוצה לומר, אם מותר לי, הערה אחת שוב כוללת.

הלא הסוגיה הזאת לא רק קיימת בענייני גיוס מילואים ובענייני בטחון, היא קיימת בענייני חוץ, היא קיימת בכל מיני משברים שיכולים להתעורר. כלומר - יכולה להתקבל אגרת הלילה ב-3 בבקר מקיסינג'ר שאומר: נא להשיב לי תוך שעה אם אתם כן באים לג'נבה או לא באים, כתנאים אלה וכתנאים אחרים. אז השאלה היא, אם ראש הממשלה תקבל על עצמה להשיב לכד או לא. או שהיא תגיד לו: לא, אני לא אשיב לך. השאלה היא איזה אחריות היא תרצה לקבל על עצמה במצב הנחון. כל ראש ממשלה יפעל, א במסגרת לחץ הזמן - כאם יש לו אפשרות או אין לו אפשרות, פלוס ידיעתו עד לאיזה גבול הממשלה חיתן לה ביכוי אוטומטי, והיכן עומדת השאלה שמישהו עלול לעורר שאלות. אז אני מניח שכל מי שחושב שמישהו עלול לעורר שאלות - ינסה לברר את העניין הזה. כאשר הוא יחשוב שהעניין ברור ומובן מאליו ואין בעניין זה שום ויכוח, אז

יכול להיות שאז יקבל על עצמו סמכויות יותר נרחבות.

האלה

הדברים שאינם אינם כתובים בשום מקום?

היו"ר אגרנט:

אני לא יודע.

מ. ארנון:

באקבות השאלה של השופט אגרנט בעניין גיוס מילואים

ידין:

יש מה שלא מצב כזה: לפי הוראות הפיקוד העליון,

שזה אמנם עד כמה שאני יודע, הוראות מטכל שבחלקן אושרו על ידי חוקי כנסת בזמנו.

אני אפילו זוכר זאת כאשר ראש הממשלה היה גם שר הבטחון - דוד בן גוריון, שם

נאמר במפורש - יכול להיות שזה לפעמים מטעה אותי - ששר הבטחון הוא האיש המחליט

על גיוס מילואים. זה במידה שמדובר על סמכויות שר הבטחון. כלומר - אפילו הממשל

מחליט, האיש שצריך לחתום על העניין הזה הוא שר הבטחון.

כן, אין ויכוח.

מ. ארנון:

אבל השאלה שמה נשאלה, אם הבנתי נכון, התשובה

ידין:

לשאלה הזאת היתה שלילית, האם בתוך הקונסטיטוציה

של הממשלה אין החלטה בעניין גיוס מילואים? אני רוצה להטריד את זכרונו, אם זה

סיכאל ארנון

המשך דברי ידוין:

עומר פחות או יותר.

מ. ארנון:

אם מותר לי, אני רוצה להזכיר דוגמא מרתשית

ממלחמת יום הכיפורים בעצמה. כלומר - כאשר

ביום שבת בבקר הוחלט על גיוס מילואים, והוחלט על גיוס מילואים לפני שנתכנסה

הממשלה לישיבתה ב-12 בצהריים. כלומר - לא היה מי שאמץ: רבע אחד, צריך

לגייס מילואים - בואו נחכה לישיבת הממשלה. ועד כמה שאני יודע, איש לא עירער

מעולם על הנוהל הזה. ורשמנו בהחלטת הממשלה ב-6 באוקטובר בישיבה, למען הסדר

הטוב, שהממשלה רושמת לפנייה את קריאת המילואים הקודמת. אבל זה רק שטט למען

הסדר הבוכהלטרי.

ידוין:

בסדר, הבנתי. אבל אני רוצה להקריא לך את

הפרוטוקול לא דוקא מאותה ישיבה, אלא מיום קודם

ביום ששי, כאשר אתה היית נוכח.

את שאלתו של השר בלילי.

מ. ארנון:

רבע אחד. ואתה אמרת לנו מקודם שאתה/לא ששתף

ידוין:

בישיבות לא רשמיות, ומסתבר פה שבישיבה של 5

בחדש כן השתתפת, לפרות שזו לא הייתה לכאורה ישיבה רשמית.

כן, אמרתי בדרך כלל.

מ. ארנון:

לא, אבל לא על זה רציתי להעיר. אני רוצה להקריא

ידוין:

לך את הויכוח שהיה ולאור זה אולי תחדד את התשובה

שאתה נתת, שהיא לא עומדת בסתירה. מתעוררת בעיה.

אני זוכר את הויכוח.

מ. ארנון:

אני רק אקריא לך בדיוק, כי לא כל החברים זוכרים,

ידוין:

גם אני לא זכרתי. הייתה שאלה ביום ששי, אם יהיה

אם בחל-אביב או לא

צורך לגייס מילואים - איפה תהיה ראש הממשלה/ראש הממשלה אומרת: אני נשארת

בחל אביב ולא יכולתי להביא חברים מירושלים שישתתפו אתנו בישיבה. באס יחפתח

משהו, כפי שאמר שר הכסחון - נצטרף לפעול על פי ההיררכיה הקיימת". כך כחוב.

למידה ואפשר יהיה לגייס את הממשלה - מוכן שטוב יותר לכולנו ששש הממשלה כולה,

ולוי ודאי שטוב יותר". מר מייק ארנון, כך כתוב פה - אל תבוא אלי כפענוח
 כיהס לחואר ולשטף "אקרא את הקונסטיטוציה (קורא מתכתב) "הנחיות כלליות
 לפקודת צה"ל...". ופה ראש הממשלה מקטעת אותך: " כל זה אינו מרבר על מלחמה.
 הלואי ולא נצטרך זאת, אך לא לזאת הכוונה. אני רוצה לענות להלל: כל מה שצריך
 לעשות כדי להגיע ליתר מידע או אפילו לאזהרה או למסירה למקומות שצריכים
 לדעת על כך בעצמם, שאיננו מחוננים לשום דבר ביום הכיפורים וכן במוצאי יום
 הכיפורים - כל זה נעשה."

עכשיו באה הערה של גלילי, אני רוצה להכפין פה

הביא אותך לענין הזה, לאור המצב.

מאיזה ישיבה זה?

הינ"ר אגרנט:

מה-5 באוקטובר.

יריין:

(אחרי כן רשמה לצ)

לצ

ישיבה כ"ג - בבוקר

מיכאל ארנון:

ידין:

עכשיו אומר השר הגלילי: אחרי כל הוויכוח הנ"ל, נראה

לי שמאחר שנודמנו כאן מספר שרים, נזדמנו, אנחנו

צריכים לומר לעצמנו, לראש הממשלה ולשר הבטחון, הוא אומר שאת מחוך דאגה, והוא

איננו מקבל מאי "On its face value" את ההערכה של ראש אמ"ן. הוא אומר:

אנחנו צריכים לומר לעצמנו, לראש הממשלה ולשר הבטחון, כי הם יכולים לראות את

עצמם מוסמכים גם להודות על שלבי גיוס אם יראו לנכון עוד בטרם החכנסה ישיבת

הממשלה. אני בטוח שהם היו עושים את זה גם מבלי שנתן להם סמכות כזאת. אבל

בכל-זאת המציאות שלנו היא כזאת, שב-15 במאי 1967 אמרו כל החוזים והאיצטגננים

שיש לנו שתי שנים ללא מלחמה, ובראשיתה יפני פרצה מלחמה. אני אצטט את דברי השר

של דברי ראש אמ"ן, מפני שאני חושב שיש לנו שרותי בטחון ומודיעין מעולים. גם

שמחי לגב למה שאמר הרמטכ"ל, שיש סבירות לא גבוהה, אם כי אינו מקבל על עצמו

לומר, שיש הוכחות שהדבר לא ייתכן, על כן אני הייתי רוצה שפשוט לא יהיו עיכובים

לפעילות אופרטיבית בהעדר סמכות. כמובן שאם יתברר שהעניין בגדר של סכנת אקוטית,

אז צריך יהיה להעריך לדין במסגרת ועדת שרים לענייני בטחון על קווי הפעולה, מפני

שהכללים של השלחן הערוך שהקריא כאן ארנון, הם מחאימים לא למלחמה, אלא להתכתשויות

שבין מלחמה.

אני רוצה להוסיף אלמנט, שמה שיש בזירת הבינלאומית..

טוב בסדר. כלומר, מה אני רוצה להגיד בכל הפלפול הזה שישנו פה, שברור למצד אחד

לפי כל מה שפה עומד, כאילו שלכאורה יש לראש הממשלה ולשר הבטחון סמכות להחליט

על גיוס כללי אפילו בלי הממשלה, אבל מצד שני אין בטחון שיש הסמכות הזאת, אז

השר גלילי אומר להם: אז אני רוצה, שהיות ונודמנו כאן כמה שרים שמדעו שאנחנו

חושבים שכן יש לכם סמכות, או לפחות שאל העכבו פעולת גיוס אם החשבון שפחאום אין

לכם סמכות, אין אתה מסביר את כל הדיאלוג הזה?

אני יכול רק להסביר אותו טוב באופן אישי-פרטי, אצאך

מ. ארנון:

ואני חושב שצריך לזכור את הנסיבות של אותו יום ששי.

והנסיבות באותו יום ששי היו - והמסיבות האלה עוד היו קיימות, אני זוכר, בסיום

הכינויים כצחריים, כאשר החשש היה שיגידו הגה אנחנו בכלל עומדים להתקף, ואנחנו

ישיבה כ"ג - כבוקר

מ. ארנון:

עומדים לעשות איזו פעולה חוקפנית, ואנחנו עומדים לעשות מי יודע מה. ואנחנו קורא את דבריו של גלילי בהקשר א) שאם תהיה איזו פעולת גיוס של מפלגאים וכחוצאח ועשינו רעש
 מזה יאשימו אותנו שאנחנו היממנו וחדרנו ויאשימו אותנו במי יודע מה, שלא יכדאו אז אל ראש הממשלה משהו בטענה ויגידו: מה אתה פתאום סחם קראת למפלגאים וגרמת לכל ההתחדדות הזאת ואותי לא שאלת?

זה הסבר אחד שיש לי, ומהסבר השני אאאאא שאני רוצה

לומר אותו, ואני מניח, ייתכן שחשך גלילי יוזמן להעיד פה, אבל על כל פנים, אז אפשר יהיה לשאול אותו, והוא מקור יותר טוב לגבי דעות של עצמו, אבל לשי גלילי ממלא בעצין זה איזו פרנקציה קבועה בישיבות הממשלה. הוא תמיד בסוף של איזה דיון ובסוף של איזה בירור אומר: טוב, אז אני רוצה שיהיה ברור, שיהיה ככה, שיהיה אחרת, שלא יהיה ספק.

טוב מאד.

ידין:

מ. ארנון: שיהיה מדבן, שיהיה ברי, ואני רואה את זאת לא כאיזו הערה יוצא דופן שבמקרה הזפיעה בדיון הזה, כי אם בהרבה מאד דיונים יותר מסובכים ויותר קשים מזפיעה איזו הערה כזאת של השך גלילי.

זאת אומרת שהשך גלילי שומר על הסדר.

לנדוי:

שומר על הסדר, כן.

מ. ארנון:

פה זה לא רק שומר על הסדר. הוא רצה להגיד להיפך.

ידין:

היפ"ך אגרנט: האם איננו נובע מזה שבעצם אין הסדר, אלא שבגלל דחיפות המצב, מה שצאא אולי כשכחה גדולה, הוא אומר: יש מספר שרים שהזדמנו כאן, אז אנחנו נעמוד בפני הממשלה, ראש הממשלה או שך הכתרון, אם הם יפצאו לזכרון לגייס מפלגאים או לעשות פעולה אחרת.

ישיבה כ"ג - בבוקר

היו"ר אגרנט: זה כבר דבר רציני, אבל כשהסכנה מאד קרובה, זה הוצע בדיעבד הזה.

ידין: זה הוצע וראש הממשלה לא סיכמה, אני מניח שאילו היא היתה מסכמת היא היתה מביאה את זה לישיבה הממשלה. אבל טוב, זה כבר עניינה.

מ. ארנון: אני חוזר עוד פעם, יש פה שתי שאלות, יש שאלה של החזרה שבכתב ויש שאלה של החזרה שבעל פה. לגבי החזרה שבכתב, אני לא זוכר, אני יכול לדבר רק על צירוף אני, אני אינני זוכר החלטה בעל אופי הקדימם שאומרת מה צריך להביא איזה נושא של גיפס מילואים לישיבת הממשלה. יתרה מזאת, כמעט ואינני זוכר בכלל החלטה פורמאלית, אני צריך לכדוק את זה, החלטה פורמאלית של הממשלה על גיפס מילואים. אני מדבר מ-1968.

נבנצאל: אבל אם להזדקק למלים שראש הממשלה אמר: אם צריך להיזהר כן או לא, שישם הכיפורים ^{עצמו} וזה תסבוכת. זאת אומרת היה קושי לגייסם.

מ. ארנון: ברור, היה קושי, ראש הממשלה כינסה רק את השרים החל-אביביסם באותו יום ששי, כי היא לא רצתה בערב יום הכיפורים להביא את האחרים. זו נקודה אחת. נקודה שניה, אני עוד פעם מאד מפנה את תשומת הלב לנקודה הזאת, שהשר גלילי, המפד בכל ישיבה כזאת - הנה הלילה היה דיון מה משיבום לקסינג'ר אינני יודע מה בענין ז'ניבה, גם כן מפיעה שם, כאשר יפוענה הפרוטוקול, בהדבחה מקומות שהשר גלילי אומר: אני רוצה שיהיה ברור שראש הממשלה מסמכת להגיד לקסינג'ר כך וכן. וזה לא, מפני ששר גלילי שאם קבטנג'ר לא היה אומר, היא לא היתה מסמכת, אבל ליתר בטחון שזה ייאמר.

לנדוי: לאותה ישיבה של יום ששי ה-5 באוקטובר הוזמנו השרים החל-אביביסם, מי החליט על-כך שיוזמנו רק השרים

לנדוי: זאת אומרת, לך אישית לא היה שום תפקיד בקשר עם כינוס

ההתייעצות הזאת?

מ. ארנון: נכון.

נבנצאל: סליחה, אבל האם לא יכול לקרות שבדיון בנושא הזה

בין היתר היה מתקבל שאולי צריך גם כן לקרוא לפשיכת

הממשלה, ואז זה אקאאא היה התפקיד שלך, לסמן אותה.

ידני: זה עושים בטלפון.

מ. ארנון: אם היה צריך לזמן את הממשלה אז יודעים את הכתובת,

אז ראש הממשלה מודיעה לי: אני מבקשת ממך לזמן את

הממשלה.

נבנצאל: זה היא קצת מסובך, ערב יום כיפור...

מ. ארנון: אני פשוט, אני יכול רק להסביר לדובר על מה שהיה.

מה שהיה הסברתי. הייתי אצל בדירה הפנימית של שמחה

דיניץ, שם השיגו אותי בטלפון, השעה הייתה 11.00 או משהו דומה לזה. נסעתי

לקריה ושם ב-11.30 התחילה ההתייעצות הזאת שבסך הכל ארכה כשלושת רבעי שעה,

אם אינני טועה, או כשעה, היא לא הייתה ארוכה.

לנדוי: האם ידוע לך מי עשה את העבודה הזאת של כינוס הפגישת

הזאת?

מ. ארנון: לשכת ראש הממשלה בתל-אביב.

לנדוי: זה אלי מזרחי?

מ. ארנון: לא, אחת המזכירות. איזו מזכירה בדיוק אני פשוט לא

זוכר.

אחת המזכירות.

לנדוי:

אלי מר מזרחי עצמו, פשוט אינני יודע, אני מניח

מ. ארנון:

שאחת המזכירות, כי בדרך-כלל כאשר מזמנים שרים לישיבה

אז לא אני עצמי עושה זאת ומטלפן לכל אחד ואומר לו: אני מבקש שתבוא, יש לכל

אחד לשכה ומזכירים וכל זה ומודיעים ללשכה או למזכיר.

פה למשל, בסוף אותה ישיבה מהעוררה הבעיה הזאת ביהמ

ידין:

לאפשרות של צורך בכינוס הממשלה, בישיבה ביום כיפור

ואז אומרת ראש הממשלה: אבקש מהחברים להגדיר למיין ידיעות מפורטות היכן יהיו

הערכ ומחר. הכוונה לחברים הנזכרים?

לא, אז אני על יסוד הדבר הזה נקטתי בצעד גם לגבי

מ. ארנון:

כל דהאר, כי היות וכבר פה דובר על אפשרות של כינוס

הממשלה כממשלה, ורציתי להיות מוכן לכל מקרה כזה, הכנתי לעצמי רשימה כבר גם

של כל האחרים.

אינני זוכר, ב-6 באוקטובר היתה ישיבת שרים לפני

הי"ר אגרנט:

ישיבת הממשלה?

כן, בטח. היתה התייעצות.

ידין:

היתה התייעצות עם שר הבטחון.

ממלא לנדוי:

מי זימן את התייעצות הזאת?

הי"ר אגרנט:

שם אני אפילו לא הייתי.

מ. ארנון:

שם שר הכל יש ראש הממשלה, שר הבטחון, הרמטכ"ל, זעירא,

ידין:

צור גלילי. בהמשך הישיבה הופיע אלון.

מ. ארנון: על כל פנים, אני שם א) לא זימנתי, ב) לא הייתי.

לסקוב: אני עוד בשביל להביץ את השיטה, מאיך זה עובד,

מה הם תפקידיו של שר בלי תיק? כשתוא מקבל את

התיק הזה מה תפקידיו.

מ. ארנון: לכל שר יש בעצם שני תפקידים שונים: ~~אחת~~ אחת

האחד, זה להיות ממונה על המשרד, אשר מוקצב לו.

והשני, זה התפקיד הקאבינטטי. כלומר, הוא שר כמו כל שר אחר בממשלה, הוא

מצביע, הוא יכול להביע דעות, והוא גם יכול לפעול בסמכות הממשלה או בשם

הממשלה באותם דברים שמוטלים עליו. למשל, השר בלי תיק גלילי, הוא יו"ר

הוועדה המשותפת של הממשלה ושל הסוכנות לעניני התיישבות. מדוע הוא יו"ר

הוועדה הזאת, כי הממשלה כאשר הרכיבה את ועדת השרים בחרה בו להיות היו"ר.

לסקוב: שאלה שניה, איך נקבע המעמד של סגן ראש הממשלה,

כשראש הממשלה בארץ וכשראש הממשלה ~~בארץ~~ בארץ

איננה בארץ. האם כל סגן ראש ממשלה לפניו היה מחליט במקום ראש הממשלה בהעדרו.

מ. ארנון: זה איננו אוטומטי, המינוי של ממלא מקום ראש הממשלה

סעון החלטה של הממשלה.

אחרי כן רשם א.כ.

מ. ארנון: זה איננו אוטומטי. המינוי של ממלא מקום ראש הממשלה -
סעון החלטה של הממשלה.

לסקוב: בכל מקרה?

מ. ארנון: יש סידור כזה. בכלל, נסיעתו של שר לחו"ל טעונה אישורה של
הממשלה. אם שר איכס רוצה לנסוע לחו"ל - מביאים לישיבת
הממשלה החלטה שבה נאמר שהממשלה מאשרת את נסיעתו של השר איכס לאמריקה למטרה זו
וכי ~~זו~~, ~~אצל~~ שר או איכס ממלא את מקומו. כי מבחינת הממשלה יש, למשל, שר האוצר ולו
יש סמכויות על-פי החוק להטיל מסיים, לחתום על מיסמכים. אז צריך מישהו אחר
שהייתה לו הסמכויות האלו.

נבנצל: ואם לא כן, אז אוטומטית ממלא את מקומו ראש הממשלה?

מ. ארנון: זה לפי החוק. בכל אופן, מביאים כל נסיעה לאישור.
עכשיו לגבי ראש הממשלה חל אותו כלל. כלומר, אם ראש הממשלה
נוסעת - מביאים החלטה ~~לאמצע~~ שמחליטים לאשר את נסיעתה למקום זה וזה, למטרה זאת
וזאת, לזמן זה וזה, ושר איכס ממלא את מקומה. עכשיו, מסורתית השר איכס הזה הוא
סגן ראש הממשלה, אם כי היו כבר מקרים בממשלה הזאת, למשל, שגם ראש הממשלה וגם
סגן ראש הממשלה היו בחו"ל. פעם היה שר המשפטים איזה ימים ממלא מקום ראש
הממשלה. נדמה לי, עוד מישהו פעם אחרת. זה יכול לקרות.

פדין: אבל אין החלטה שבמידה ואין החלטה, הרי אוטומטית זה סגן
ראש הממשלה?

מ. ארנון: לא. אם אינני טועה, כתוב בחוק יסוד הממשלה שהממשלה מורכבת
ומשרים
מראש הממשלה ~~ומשרים~~, שאחד מהם יכול להיות סגן ראש הממשלה,
אבל אם אינני טועה, לא מוגדר בשום מקום מה הן הסמכויות הללו.

לסקוב: במקביל לארה"ב, למשל, מי הוא הקומנדר הראשי בקונסטנטינופול
שלנו?

מ. ארנון: אני חושב, שזאת הממשלה בגוף. אבל זוהי שאלה שהייתי מעדיף
שישאל לגביה מישהו אחר.

לסקוב:

אמרת שאחה מומחה לקונסטרוציה.

מ. ארנון:

אני התכוונתי לקונסטרוציה במרכאות.

לנדוי:

אין קונסטרוציה למדינה.

מ. ארנון:
תגאגא

ישנם חוקי יסוד.

היו"ר:

לפס ה"שולחן הערוך" של אשר גלילי, זה על סמך אותו דבר?

מ. ארנון:

כן.

ידין:

שוב, אם אינני טועה, זה דורש עיון. בתזראות של הפיקוד

העליון (ואני אז דרשתי את זה) נדמה לי, ששם כתוב, שהמפקד

העליון של הכוחות הוא או ראש הממשלה או שר הבטחון. אבל זהו המקום היחיד,

נדמה לי, שבו זה מוגדר.

מ. ארנון:

בכל אופן, אני הייתי מבקש שיהיה רשום שאני לא עסקתי בזה,

שאין לי תשובה לשאלה הזאת. פשוט, בימי שרותי, השאלה הזאת

לא נחעזרה. כלומר, איש לא הצביע את השאלה הזאת.

לנדוי:

הינת זכוכב בחוק יסוד הממשלה עכשיו שהממשלה יש לה כל

הסמכויות, במידה שאין חוקקא אחר - אז זה בסדר.

מ. ארנון:

לכן, אני אמרתי, שנטיית האישות היחה, לך הייתי נשאל בחוץ,

הייתי אומר שזאת הממשלה בגוף. אבל אינני בטוח שזה נכון.

ידין:

(פונה אל לסקוב) היסאוליס כדאי שתבקש במטכל שיראן את

הכתוב בעניין זה. נדמה לי, שזה שם שר הבטחון. זאת, בעצם,

היחה הטיבה, שכאשר אשכול ~~תגאגא~~ היה להפריד בין ~~תגאגא~~ הממשלה ושר הבטחון, הוא ביקש

כך אחרת יכול היה להינת שכל הסמכויות דה-פורה היו בידו

ממני להגדיר את זה. ~~תגאגא תגאגא תגאגא תגאגא תגאגא תגאגא תגאגא תגאגא תגאגא תגאגא~~

שר ~~תגאגא~~ אבל ה אני כבר לא זוכר.

היסטורית, הסמכויות המיוחדות של ראש הממשלה לא היו כל כך

גדולות. הן גדולות עתה, כי זה התפתח כמשך הזמן.

הפני"ר:

(פונה אל העד מר מ. ארנון) אני חושב, שבזה תמה עדותך.
אני מודה לך מאוד על עדותך, ואתה תגיש לנו את כל המיסמכים
שדיברנו עליהם. חוכל לעשות את הדברים האלה גם כאן.

מ. ארנון:

אולי אעשה את זאת אצלי במשרד בצורה מסודרת, ותוך יום
אמציא את זה בצורה מסודרת. אני אוסיף גם את החקנות
לעבודת הממשלה ואת הקונסיטוטוציה במרכעות.

צבנצל:

אולי גם את הגליון של העניינים, כדי שנוכל להתמצא יותר.
גם את זה אמציא.

מ. ארנון:

למותר, כמובן, לומר שאני עומד לרשות הועדה הזאת לכל
"כלכול" צוסף.

הפני"ר:

אתה חכנית את כל המיסמכים בתיק אחד.

מ. ארנון:

אכניס את כולם בתיק אחד או אולי בשני תיקים.
אסדר את זה בצורה עם איזה אינדקס או חוכן עניינים או
משהו כזה.

הפני"ר:

ואם זה יהיה בשני תיקים - שחיה גם על כל אחד מהם איזו
כותרה.
תודה רבה.

מ. ארנון:

בבקשה!

פשיטה נסתיומה.